provincie Zuid-Holland

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl/contact

Datum
10 november 2026

Ons kenmerk
PZH-2026-898897058
DOS-2023-0004945

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:
Monitor Circulair Zuid-Holland 2026

Geachte Statenleden,

Bij deze bieden wij u de monitor Circulair Zuid-Holland 2026 aan, die de stand van de transitie naar een circulaire samenleving in de provincie laat zien, en de stappen die gezet zijn sinds de vorige editie - die twee jaar geleden met uw Staten is gedeeld (PZH-2025-867111124). In deze brief delen wij de belangrijkste conclusies uit de monitor en het vervolgproces rond de monitor Circulair Zuid-Holland.

De urgentie voor de transitie blijft onverminderd groot
Het beeld dat uit de monitor naar voren komt, is dat de urgentie voor de transitie naar een circulaire economie onverminderd groot is. Net als bij de vorige editie, blijkt ook uit deze monitor dat de doelstelling van 50% reductie van nieuwgewonnen metalen, mineralen en fossiele grondstoffen in 2030 buiten bereik raakt. Zo waren in de periode 2015-2024 steeds meer grondstoffen nodig in de Zuid-Hollandse economie (het aandeel metalen, mineralen en fossiele grondstoffen hiervan lijkt wel licht te dalen).

Daar bovenop komt dat de Zuid-Hollandse economie grondstofintensief is. De Zuid-Hollandse regionale economie besloeg in 2024 ongeveer 30% van het totale grondstoffengebruik in de Nederlandse economie, terwijl in dat jaar het Bruto Regionaal Product 21% van het BNP was. Van de zes grootste goederenstomen in Zuid-Holland zijn er vier gekoppeld aan de industrie en aan de bouw (inclusief wegenbouw). Daarnaast staan we als provincie voor een aantal materiaal-intensieve opgaven, zoals het realiseren van een groot aantal woningen en de energietransitie.

Het inzetten op de circulaire transitie is hard nodig om de stijgende trend van het netto grondstoffenverbruik om te buigen. Niet alleen vanuit maatschappelijke en ideologische motieven, maar ook vanuit economische en strategische belangen – om minder afhankelijk te worden van nieuwe grondstoffen en soms instabiele internationale productieketens. Deze verschuiving in noodzaak zien we ook in de markt terug. Een circulair Zuid-Holland is een randvoorwaarde voor een toekomstbestendige economie, sterke gemeenschappen en een duurzame samenleving.

Er gebeurt veel en de beweging verbreedt
We zijn in onze eigen organisatie hard aan het werk om circulair te worden en zien ook buiten het provinciehuis veel beweging. Zo was in ons Omgevingsbeleid in 2025 bij 85% van de relevante beleidskeuzes aandacht voor het onderwerp en zijn we in verschillende onderdelen van onze bedrijfsvoering serieus aan de slag met circulaire strategieën, van inkoop en aanbesteding tot het reduceren van (rest)afvalstromen. Een recent voorbeeld hiervan is dat de provincie dit jaar in de top 3 staat van de Top 25 Duurzame Aanbesteders in de bouw en infra, georganiseerd door Bouwend Nederland.

Buiten de organisatie zien we dat ook stappen gezet worden. Steeds meer partijen zijn betrokken bij de transitie – en ook grote organisaties en gevestigde spelers in Zuid-Holland zien de noodzaak en kansen, zo blijkt uit onder meer het succes van ‘De 100’. De vernieuwersnetwerken die we vanuit de provincie ondersteunen, groeien nog steeds in omvang en worden volwassener – evenals de thema’s waaraan ze werken. Twee jaar geleden stonden de netwerken nog in het teken van het experimenteren met circulaire oplossingen. Inmiddels kan een deel van die oplossingen (bijna) concurreren met lineaire alternatieven.

Bovengenoemde ontwikkelingen vertalen zich nog beperkt in de cijfers over het grondstoffengebruik van de provincie. Dat is niet onverwacht en in lijn met het kenmerk van transities, waar sprake is van een lange aanloop waarna versnelling optreedt. Dit onderstreept het belang om de ingezette beweging vast te houden en te versterken.

De weg van strategie naar praktijk is lang
De urgentie en kansen van de transitie naar een circulaire samenleving zijn de afgelopen jaren door meer partijen (h)erkend. Deze aandacht vertaalt zich niet vanzelfsprekend naar de implementatie van circulaire strategieën en businessmodellen. Zo is circulariteit goed geborgd in ons Omgevingsbeleid, maar draagt slechts 6% van de relevante provinciale subsidieregelingen bij aan de transitie en wordt circulair als thema, ondanks het actieplan voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) (PZH-2023-843860391), nog niet structureel meegenomen in aanbestedingen.

Ook bedrijven ervaren moeite met de vertaling van circulariteit als strategisch thema naar handelen. Dat de circulaire transitie zich doorzet naar de volgende fase vraagt om blijvende, actieve ondersteuning en het wegnemen van barrières, onder meer rondom regelgeving en normering, financiering en financierbaarheid, en ruimte.

Het zijn onder andere deze randvoorwaarden waar onze transitieaanpak zich op richt en waar de monitor over rapporteert. Deze barrières kunnen we niet alleen wegnemen: dit vraagt om actieve samenwerking en het bijeenbrengen van relevante spelers. Alleen samen kunnen we de doelen halen.

Totstandkoming van de Monitor Circulair Zuid-Holland 2026
Deze monitor is ingedeeld in drie niveaus:

1. *Circulair in Zuid-Holland* gaat in op de ontwikkelingen die we zien in de provincie, zoals circulariteit bij gemeenten en in de markt, en de goederenstromen;
2. *Circulair in provinciale rol en inzet* laat zien hoe we instrumenten als beleid, financiering en netwerken inzetten voor de transitie;
3. *Circulair PZH* toont de manieren waarop we de provinciale organisatie transitievaardig maken en circulariteit toepassen in eigen processen.

Doorontwikkeling van het monitoren van een circulair Zuid-Holland
Monitoring van de transitie naar een circulaire samenleving is een relatief jong veld en de monitor Circulair Zuid-Holland ontwikkelt zich op basis van nieuwe inzichten, data en behoeften. Ook uw Staten hebben bij de behandeling van de vorige monitor suggesties gedaan, die zijn meegenomen bij de totstandkoming van de monitor die nu voorligt.

De volgende monitor Circulair Zuid-Holland ontvangt u over twee jaar, in 2029. In de tussentijd werken we aan de doorontwikkeling van de monitor. Net als in de transitie zelf, leren we ook bij het monitoren wat nodig is door het te doen. Daarnaast vragen veranderingen in de transitie ook om andere of aanvullende indicatoren om zicht houden op de transitie.

Naast deze Monitor Circulair Zuid-Holland werken we in IPO-verband aan de Provinciale Circulaire Economie Monitor (PCEM) die een vergelijking biedt tussen provincies. De volgende PCEM wordt naar verwachting in het najaar van 2027 gepubliceerd. Het Planbureau voor de Leefomgeving publiceert naar verwachting in het voorjaar van 2027 de volgende Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER), die een beeld geeft van het de transitie op nationaal niveau.

Tot slot
Steeds meer partijen zien de noodzaak en kansen van de transitie naar een circulair Zuid-Holland. Deze transitie vraagt om samenwerking en langdurige inzet van velen: van onze ambtelijke organisatie en medeoverheden tot bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners. Een recent voorbeeld hiervan is WE-Circulair, onderdeel van de Human Capital Agenda. Deze publiek-private samenwerking ontwikkelt een praktijkgericht Leven Lang Ontwikkelen-programma om bedrijven te helpen bij de transitie naar circulair ondernemen. Het wordt getrokken door Greenport West-Holland, Groene Hart Circulair, Team NXT en de Economic Board Zuid-Holland (EBZH). De provincie biedt financiële ondersteuning.

In deze monitor belichten we zowel de voortgang van de grondstoffentransitie, als de voortgang op het slechten van barrières die deze transitie nog afremmen. Zo helpt de monitor ons om gericht verder te werken aan een circulair Zuid-Holland. Dat doen we met de actualisatie van de huidige strategie ‘Samen bouwen aan een circulair Zuid-Holland’, die in de vorm van een beleidsverkenning in het eerste kwartaal van 2027 met uw Staten wordt gedeeld. De inzichten uit de monitor Circulair Zuid-Holland 2026 vormen de basis voor die beleidsverkenning.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA mr. A.W. Kolff

Bijlagen

- Monitor Circulair Zuid-Holland 2026